

Prieks
mācīties kopā!

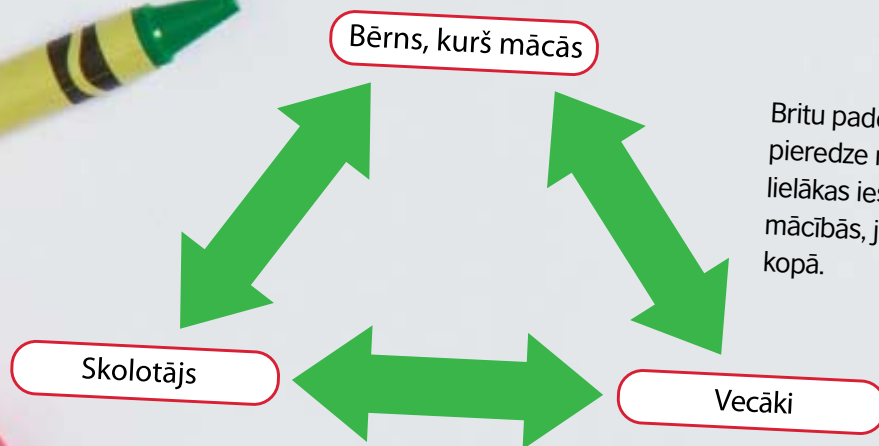
Angļu valodas apguve,
kopīgi lasot bērnu grāmatas

Priekšvārds

Vecāku iesaistīšanās bērna mācību procesā var ietekmēt gan viņa attieksmi pret mācībām, gan apguves tempu. Vecāku palīdzība mājās ļoti pozitīvi iespaido bērna sasniegumus klasē.

Apvienotās Karalistes skolu un skolēnu lietu valsts ministrs Džims Naitis (Jim Knight): „Pirmskolas posmā vecākiem ir sešas reizes lielāka ietekme uz bērnu mācību sasniegumiem nekā skolotājiem.” Jūs varat iedrošināt bērnu ar ļoti vienkāršiem paņēmieniem un radīt viņā pārliecību, ka viņš spēj runāt angļu valodā.

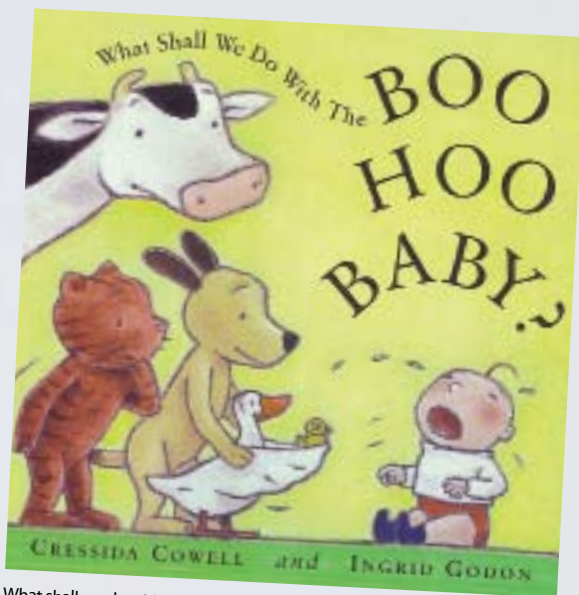
Vecāku atbalstam Britu padomes izglītības eksperti ir izstrādājuši *LearnEnglish Family* produktu un pakalpojumu paketi. Mēs ceram, ka šie materiāli sagādās prieku Jums un Jūsu bērniem, jo kopā mācīties taču ir prieks!

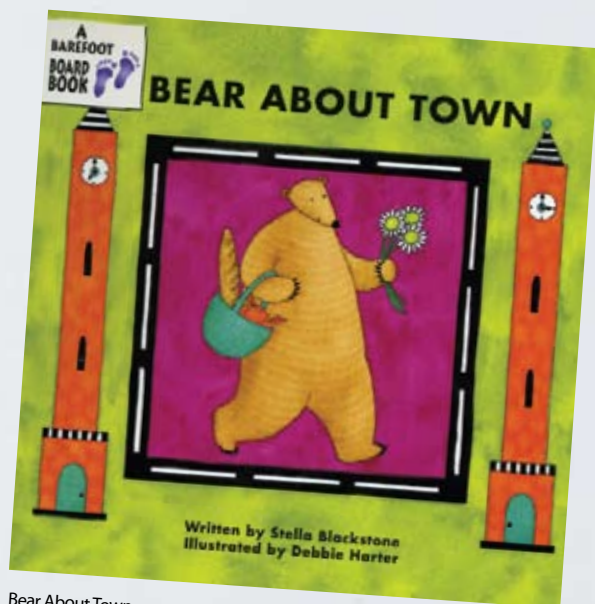
Britu padomes visā pasaulē gūtā pieredze rāda, ka bērniem ir daudz lielākas iespējas gūt panākumus mācībās, ja skolotāji un vecāki strādā kopā.

Bilžu grāmatas

Ik gadu Apvienotajā Karalistē bērniem tiek izdotas tūkstošiem bilžu grāmatas. Grāmatu veikalos bērnu grāmatu nodaļā ir pārsteidzoši plaša jauno grāmatu un iemīļoto veco grāmatu izvēle, kuru ilustrāciju autoru starpā ir mūsdienu labākie Lielbritānijas mākslinieki. Bērniem, kuriem angļu ir dzimtā valoda, ir bezgala daudz iespēju priecāties par šīm bilžu grāmatām, un nav neviena iemesla, kāpēc bērni, kuri angļu valodu mācās papildus dzimtajai, arī nevarētu par tām priecāties.

What shall we do with the Boo Hoo Baby?
Cressida Cowell and Ingrid Godon
(Macmillan Children's Books, London, UK)

Bear About Town
Written by Stella Blackstone, illustrated by Debbie Harter
(Barefoot Books)
Reproduced by kind agreement with
Barefoot Books Ltd (www.barefootbooks.com)

There was an old lady who swallowed a fly
© M Twinn 1973. Reproduced by kind permission
of Child's Play (International) Ltd. All rights reserved.

Priekšrocības valodas apguvei agrā bērnībā

Pirmajās reizēs, bērnam iepazīstot angļu valodu vēl tikai klausoties, viņš paralēli var priedzēt par bilžu grāmatām, kuras ir rūpīgi izvēlētas atbilstoši šim mērķim. Darbojoties kopā ar pieaugušo, kurš atdzīvina grāmatas lappuses, mazie skolnieki ātri vien atceras īsos bilžu grāmatu tekstiņus.

Stāsti jau bērniem ir pazīstami. No agras bērnības viņi runā stāstījuma formā. Veidojot stāstījumus par savu ikdienā gūto pieredzi, viņi apzinās sevi, pauž savas idejas, cerības un emocijas ar valodas palīdzību, kā arī zīmējot un spēlējot iztēli veicinošas spēles.

Daudzi bērni jau ir pieraduši atšifrēt televīzijā vai filmā redzētos stāstus un informāciju dzimtajā valodā, savukārt citi ir izbaudījuši prieku, ko sniedz kopīga bilžu grāmatas lasīšana. Vairums bērnu ar vecāku palīdzību ātri vien iemanās, kā izmantot individuālās šifrēšanas prasmes, lai saprastu jēgu, kas slēpjas angļu valodā sarakstītā bilžu grāmatīņā.

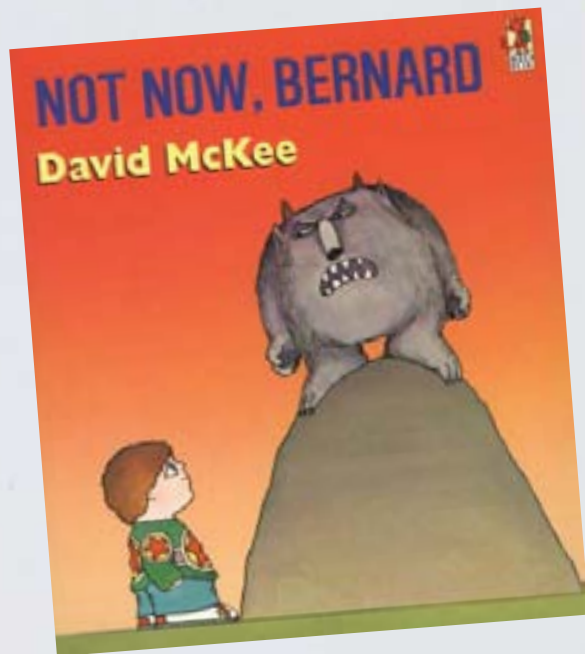
Kopīga grāmatas lasīšana nav tikai vēl vienas valodas apguve. Tā piedāvā bērnam ar vecāku palīdzību pavērt plašāku skatu uz pasauli. Nodarbībām divatā ar bērnu, kopīgi lasot bilžu grāmatas, piemīt arī vēl citas

priekšrocības – tā ir iespēja bērnam vispusīgi attīstīties sev piemērotā tempā un atbilstoši savam līmenim, apzinoties, ka vecāki viņu atbalstīs. Jo vairāk tiek lasīts kopā ar bērnu, jo vairāk attīstās viņa pārliecība par sevi. Visvairāk tas ir pamanāms reizēs, kad bērns sastopas ar kaut ko nezināmu angļu valodā vai arī gūst jaunu pieredzi.

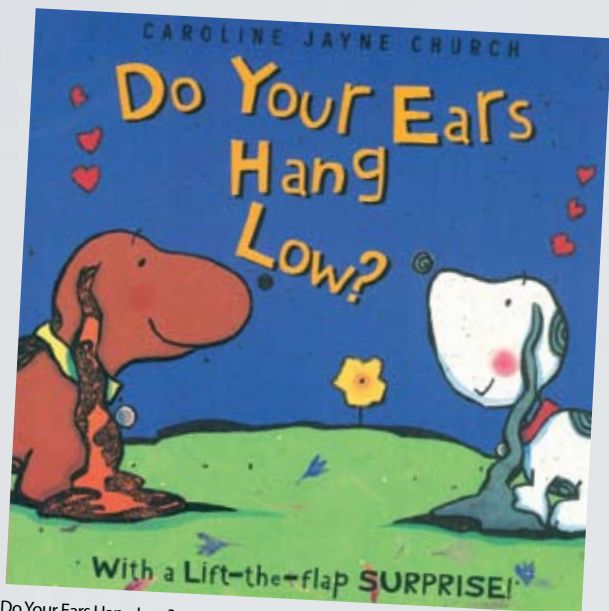
Bilžu grāmatas nodrošina vecākiem un bērniem nepārprotamu iemeslu pārslēgties no mājās lietotās valodas uz angļu valodu. Vecāki, kuri nejūtas īsti pārliecināti par savām angļu valodas zināšanām, bilžu grāmatiņas ar konkrētiem tekstiem uztver kā lielisku palīgu. Papildus kopīgai tekstu lasīšanai, bilžu grāmatas var kalpot par ieganstu kopīgām aktivitātēm, kuras vecāki var pielāgot sava bērna attīstības vajadzībām, interesēm un sasniegumiem.

Dažkārt vecākiem rodas bažas, ka bilžu grāmatas īsti neatbilst bērna skolas programmai un mācību grāmatām. Kopīga darbošanās ar bilžu grāmatām kā papildus angļu valodas mācīšanās pieredze stiprina attiecības ģimenē un palīdz bērniem apjaust, ka runāt mājās angļiski ir jautri. Daudzas ģimenes ar prieku iestarpina no bilžu grāmatām aizgūtās frāzes angļu valodā savās ikdienas sarunās. Šajā ziņā ļoti iecienīta ir grāmatiņa „Not Now, Bernard”.

Not Now, Bernard
David McKee
(Random House)

Do Your Ears Hang Low?
Caroline Jayne Church 2002

Mācīšanās no bilžu grāmatām

Ir nepieciešams laiks, lai bērns būtu gatavs runāt par bilžu grāmatām angļu valodā. Bērna klusēšana nenozīmē, ka viņš neklausās un nemācās (skatīt arī Britu padomes sagatavoto brošūru „Kā bērni papildus dzimtajai valodai apgūst angļu valodu”). Bērni parasti saprot daudz vairāk nekā spēj izteikt vārdos un, ja darbošanās ar grāmatām ir pietiekoši intensīva un sagādā prieku, bērni vēlas apgūt jauno angļu valodā sev piemērotā tempā. Bērni ir ļoti aizņemti, iepazīstot pasauli, un vairums no viņiem ļoti dedzīgi vēlas uzzināt ko jaunu, īpaši, ja tas jaunais tiek pasniegts iedrošinošā un saistošā veidā.

Vecāki var pienācīgi nenovērtēt bērna spējas uztvert arvien vairāk teksta ar katru kopīgo grāmatas lasīšanas reizi. Daudzi jūtas ļoti pārsteigti, redzot, cik dedzīgi bērni iesaistās „lasīšanā”, ja viņus mudina pabeigt teikumu vai pateikt kādu uzsvērtu vārdu, piemēram, „No” ikreiz, kad tas parādās tekstā. Kad bērni aptver, kā viņi var iesaistīties, viņi arvien plašāk izmanto savas spējas uztvert īsus teikumus, līdz brīdim kad, pāršķirot lapu, viņi var jau no galvas noskaidrīt lielāko daļu teksta atbilstoši redzamajām ilustrācijām. Cik bieži steidzīgi vecāki, speciāli izlaižot daļu teksta, saņem aizrādījumu no bērna, ka viņi lasot ir „klūdējušies”!

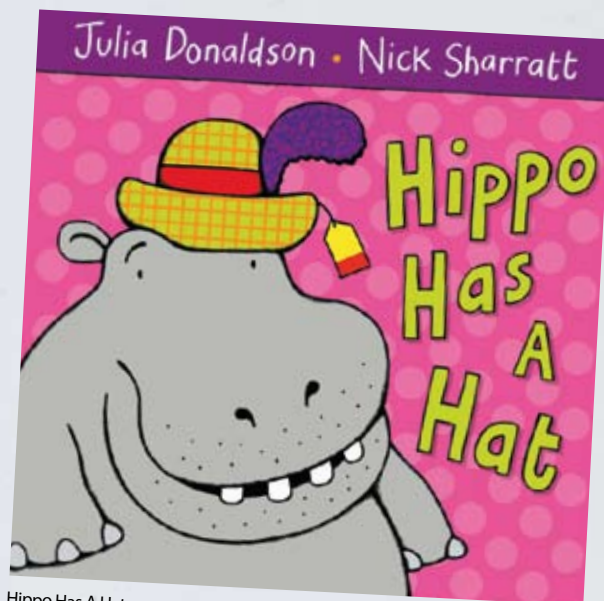

Mazu bērnu garlaicības sliekšnis atšķiras no pieaugušo. Daudzi bērni lūdz vienu un to pašu grāmatu lasīt atkal un atkal. Vecākiem uz šādiem lūgumiem ir jāreaģē pozitīvi, jo vairākkārtīga lasīšana nodrošina dabīgu atkārošanu, kas bērniem var būt nepieciešama jēgas izpratnei vai jaunas valodas apguvei, kā arī, lai nostiprinātu un pilnveidotu to, ko viņi jau ir apguvuši.

Bilžu grāmatas, kuras dažkārt mēdz dēvēt arī par „īstajām grāmatām” (atšķirībā no skolas mācību grāmatām), piedāvā valodas konstrukcijas un vārdu krājumu, ko lieto bērni, kuriem angļu ir dzimtā valoda.

Ilustrācijas un dažādie zīmējumu stili bilžu grāmatās ne tikai sekmē valodas izpratni, kā tas mēdz būt mācību grāmatu gadījumā, bet arī bagātina bērnu vizuālo pieredzi. Pirmajā reizē, kopīgi lasot bilžu grāmatu, bērnam prieku sagādā uztvert visu ilustrāciju kopumā. Lasot atkārtoti, bērns pamana arī dažādas detaļas un nianšes.

Grāmatu ilustrāciju autori var būt slaveni mākslinieki, bilžu vietā var būt fotogrāfijas vai arī grāmata var būt bagātināta ar trīsdimensionālām papīra skulptūrām. Ir tik ļoti aizraujoši bērnam turēt rokās mākslas darbu! Nav šaubu, ka bilžu grāmatas pilnveido bērna vizuālās šifrēšanas prasmes un pakāpeniski veicina arī viņa radošo pilnveidošanos, kā arī attīsta spējas novērtēt dizainu un ilustrācijas.

Hippo Has A Hat
Julia Donaldson and Nick Sharratt
(Macmillan Children's Books, London, UK)

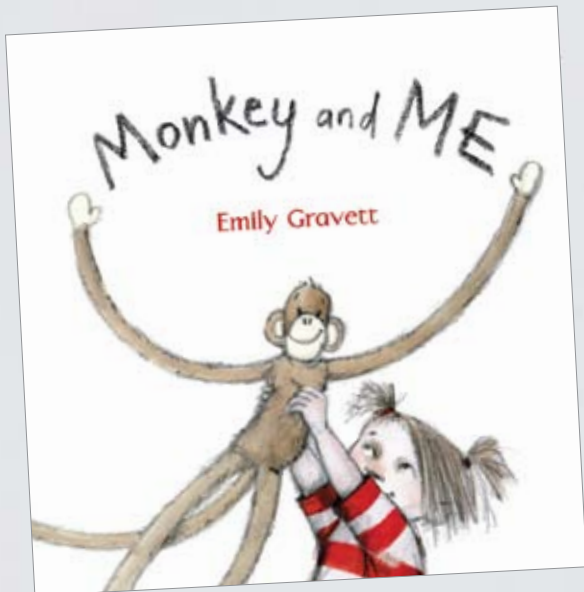
Bilžu grāmatas palīdz bērniem arī labāk saprast atsevišķu lietu jēgu savā dzīvē. Bērni iedzījinās bilžu grāmatās atspoguļotajās emocionālajās situācijās, kas var palīdzēt izpausties pašu iekšējai neapmierinātībai, vai arī ar grāmatu palīdzību viņi var iepazīt aizraujošu un tēlainu pasauli, kas atrodas ārpus viņu ierastās vides vai pat sapņiem. Iedomājieties, kādu varu izjūt bērns, cieši aizverot grāmatu un nosakot: „Ardievu, Milzi!”

Bilžu grāmatu izvēle

Grāmatas var būt:

- **stāstu grāmatas** – ar īsiem, vienkāršiem stāstiņiem, ieskaitot sarunas un skaitāmpantiņus
- **informatīvās grāmatas** – ar īsiem, skaidrojošiem tekstiem
- **skaitāmpantiņu/ dzejoļu grāmatas** – viena dzejoļa grāmatiņa vai arī vairāku dzejoļu krājums
- **pārsteigumu grāmatas** – ar trīsdimensionālām papīra skulptūriņām
- **grāmatu sērija par vienu varoni** – ar līdzīgu nākošu lelli vai mantiņu.

Vecākiem ieteicams izvēlēties grāmatas, kuras pašiem patīk un kuras viņi var lasīt ar aizrautību – entuziasms ir lipīgs! Pirms iepazīstināt bērnu ar grāmatiņu, ir nepieciešams izdomāt, kā lasīt tekstu, un, katru reizi to pārļausot, ir jāievēro tas pat plāns. Bērniem ir daudz grūtāk apgūt valodu, ja katru reizi tiek lasīts citādāk.

Monkey and Me
Emily Gravett
(Macmillan Children's Books, London, UK)

Sākumposmā ļoti būtiski ir izvēlēties grāmatas ar īsiem tekstiņiem, lai bērni varētu veiksmīgi apgūt valodu un rast iekšējo motivāciju to darīt. Bērni paši spēj novērtēt savus sasniegumus, un tas kopā ar pieaugušo uzslavu rada labvēlīgu attieksmi pret kopīgu bilžu grāmatu lasīšanu angļu valodā.

Ja vienkāršs tekstiņš ir nedaudz garāks, tad pirmajā lasīšanas reizē ieteicams aprobežoties tikai ar stāstiņā izmantoto valodu. Kad bērns to ir sapratis, tad stāstu var papildināt ar aprakstiem, izmantojot īpašo vecāku – bērna savstarpējās saziņas valodu (skatīt arī Britu padomes sagatavoto brošūru „Kā runāt ar bērnu angļu valodā”).

Pārsvārā vajadzētu izvēlēties grāmatas, kurās angļu valodas līmenis ir nedaudz augstāks par bērna valodas zināšanu līmeni, lai viņš varētu sākt ar jau zināmo un pakāpeniski virzīties tālāk, apgūstot kaut ko jaunu.

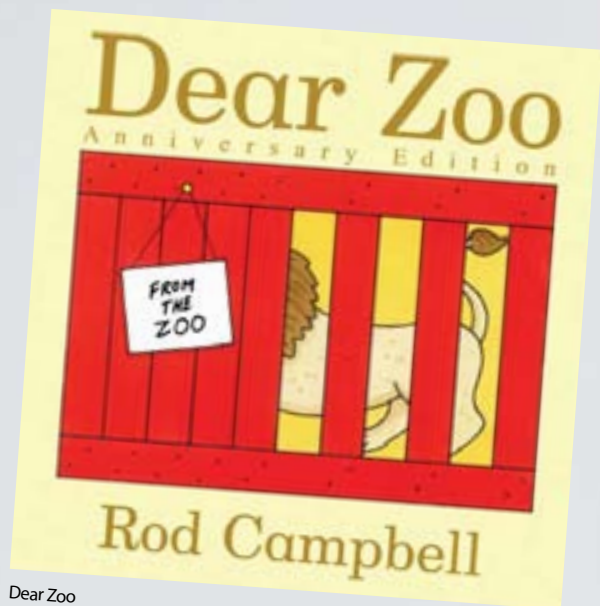
Kad bērni ir veiksmīgi kopā ar vecākiem izlasījuši vairākas grāmatas, tad vistīcāmāk ģimenē jau būs izveidojies ieradums regulāri „lasīt” kopā grāmatas angļu valodā.

Ideāli būtu, ja grāmatā ir iekļauti daži vārdi vai frāzes, kuras bērns varētu izmantot savā ikdienā lietotajā angļu valodā. Tas dotu viņam iespēju izmantot iedzimtās prasmes, lai piemērotu valodu dažādām situācijām.

Next Please
Ernst Jandl and Norman Junge
(Random House)

Dear Zoo
Rod Campbell
(Macmillan Children's Books, London, UK)

Izvēloties grāmatas, vecākiem vajadzētu padomāt par bērna dzimumu un lasīšanai izmantot gan grāmatas, kuras tuvākas zēniem, gan tās, kuras tuvākas meitenēm, lai viņiem vismaz daži stāsti būtu kopīgi, ar kuriem var padalīties savā starpā.

Dažiem zēniem vieglāk ir darboties ar informējošām grāmatām nekā stāstu grāmatām.

Diski (CD-ROM un DVD)

Reizēm stāstu grāmatiņām komplektā nāk līdzī diskus (CD-ROM vai DVD). Tie piedāvā bērniem gūt citādāku, ne tik personisku un nedaudz pasīvāku pieredzi bilžu grāmatas iepazīšanai. Lai mācītos pamatīgāk, ieteicams vispirms lasīt vecākiem kopā ar bērnu, līdz viņš zina praktiski visu tekstu no galvas, un tikai tad dot iespēju izmantot CD-ROM vai DVD.

Lai arī bērns gūst vispusīgu pieredzi darbojoties kopā ar vecākiem, tomēr pirms viņš ir pilnībā iepazinis tekstu, bērns varētu nebūt gatavs pieņemt balsi vai pat akcentu, kas atšķiras no vecāku balss vai akcenta.

Līdz tam laikam bērni jau būs atklājuši, kādu prieku sniedz bilžu grāmatas, un pat varētu vēlēties sākt lasīt pašī.

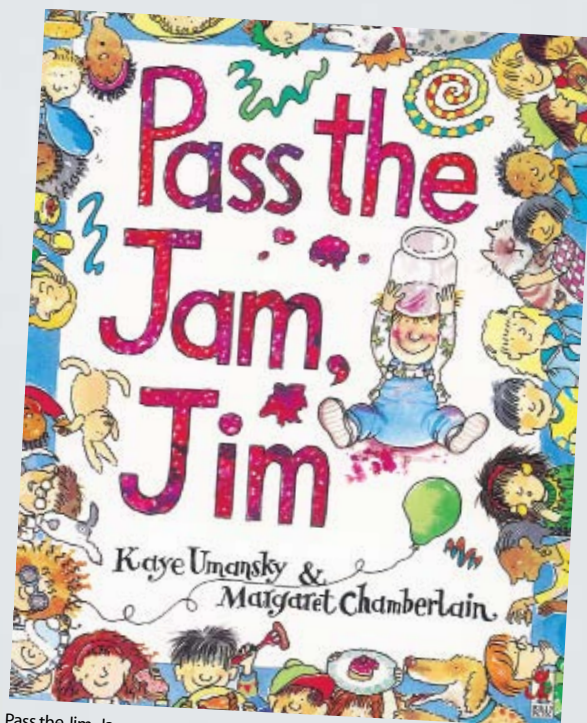

Laiks grāmatai

Lai kopīgā grāmatu lasīšana izdotos veiksmīgi, ir nepieciešams radīt apstākļus regulāriem grāmatu lasīšanas brīžiem. Bērniem ir svarīgi apzināties, ka šis ir laiks, kad viņi var ērti iekārtoties blakus vecākiem un justies pārlicināti, ka visa vecāku uzmanība tiks veltīta tikai viņiem un kopīgajai grāmatas lasīšanai.

Grāmatai veltītais laiks var būt kā atsevišķa nodarbība vai arī daļa no angļu valodas nodarbību sērijas. (skatīt arī Britu padomes sagatavoto brošūru „Kā runāt ar bērnu angļu valodā”), kurā iekļautas arī citas aktivitātes angļu valodā. Ideālā gadījumā laiks grāmatu lasīšanai angļu valodā būtu jāvelta katru dienu vai vismaz katru darba dienu apmēram vienā un tajā pašā laikā. Īsākas un biežākas nodarbības ir daudz rezultatīvākas nekā retākas, bet garākas. To ilgums var būt atšķirīgs – sākot no desmit minūtēm, līdz pat garākiem periodiem, un var būt atkarīgs no bērna gatavības mācīties un nosakņojuma konkrētajā dienā. Regularitāte dod drošības sajūtu un arī iemeslu bērnam gaidīt šo īpašo brīdi.

Ieteicams arī kopīgi izvēlēties lasāmo grāmatu, jo aiz bērna lūguma var slēpties emocionāla rakstura nepieciešamība vai ar valodas apguvi saistīta vajadzība. Jaunu grāmatu ieteicams sākt tad, kad bērns jau veiksmīgi „lasa” pārējās grāmatas. Iepazīstināšanu ar jaunu grāmatu vajadzētu pataupīt dienai, kad gan vecāks, gan bērns „jūtas labi”.

Pass the Jim, Jam
Kaye Umansky and Margaret Chamberlain
(Random House)

Vecāku loma, iepazīstoties ar jaunu grāmatu

Sperot pirmos soļus valodas apguvē, bērnu valodas pamatu veidošanās un apgūtā valoda ir atkarīga no vecāku priekšā lasītā un iniciatīvas.

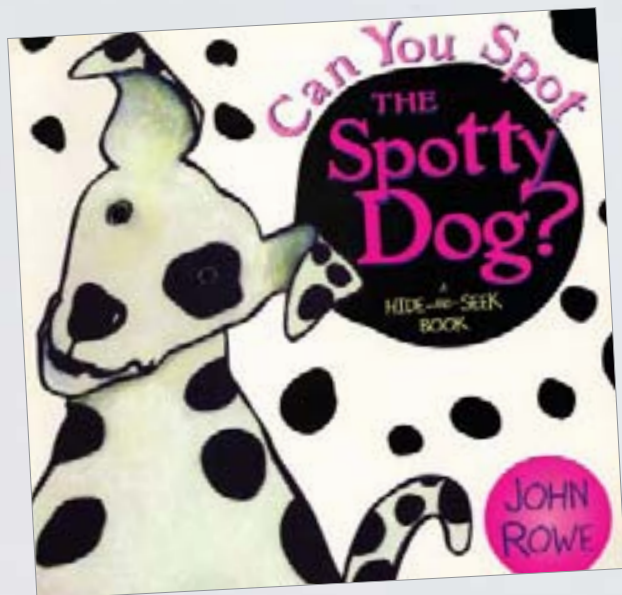
Lomas pakāpeniski mainās, kad bērni sāk arvien aktīvāk līdzdarboties lasīšanā. Pieaugot bērna lasītprasmei, pakāpeniski samazinās vecāku loma.

Līdz brīdim, kamēr bērns ir iemācījies tekstu no galvas un spēj to „nolasīt” skaļi pats sev vai citiem priekšā, vecāku loma ir tikai pārfrāzēt bērna pieļautās kļūdas un viņu uzslavēt.

Šajā laikā vecāki seko līdzi, kādu pieredzi gūst bērns, un cenšas maksimāli izprast viņu, lai noteiktu, kādu līmeni bērns ir sasniedzis un kur viņam ir nepieciešams papildus atbalsts. Šis cikls atkārtojas katru reizi, kad tiek lasīta kāda jauna grāmata, un ar katru nākamo reizi tas aizņem arvien mazāk laika, jo valoda tiek apgūta pakāpeniski.

Grāmatu pārlūkošana

Grāmatu pārlūkošana ir sava veida spēle, ļaujot bērniem priedzēt par grāmatu un pāršķirt tās lappuses sev piemērotā laikā un vietā. Tāpat kā citas pašu ierosinātās

Can You Spot the Spotty Dog?
John Rowe
(Random House)

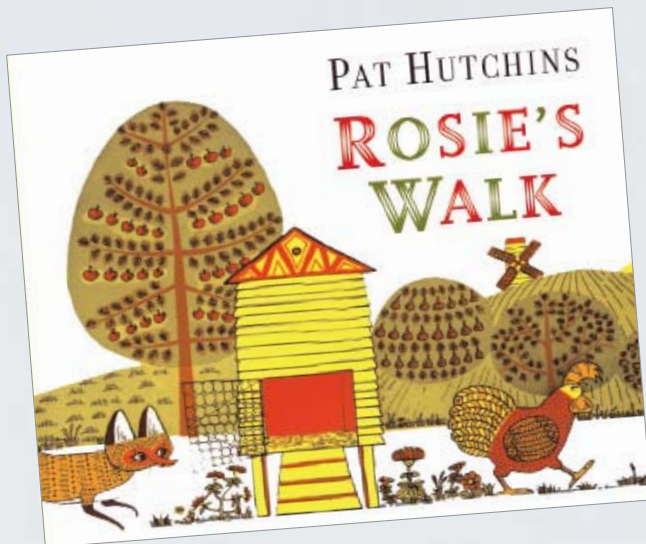

rotaiņas, arī šī ir ļoti būtiska mācīšanās sastāvdaļa, jo dod iespēju bērnam vēlreiz aplūkot to, ko viņš vēlas un nostiprināt zināšanas atbilstoši savam līmenim un sev piemērotā tempā, nevis tā, kā to nosaka vecāki.

Maziem bērniem ir arī jādod iespēja „lasīt priekšā” lielākam ģimenes lokam, jo tas ir tikai dabiski, ka viņi vēlas nodemonstrēt savus sasniegumus. Tā ir arī sava veida rotaļa. Panākumi motivē un bērna prātā palīdz nostiprināties domai, ka visa ģimene no viņa sagaida grāmatu lasīšanu angļu valodā un par to priecājas. Mazuļi vēlas iepriecināt savus vecākus un arī dalīties ar viņiem prieka brīžos. Bērnam jau ļoti pazīstamās grāmatas vajadzētu turēt viegli pieejamā vietā, lai viņš varētu to paņemt un „izlasīt” sev skaļi priekšā, kad vien to vēlas.

Mājas bibliotēkas veidošana

Bērnam jau ļoti pazīstamās grāmatas vajadzētu turēt viegli pieejamā vietā, lai viņš varētu paņemt un „izlasīt” sev skaļi priekšā, kad vien to vēlas. Šajā posmā vairums bērnu neprot lasīt klusām pie sevis. Vislabāk, ja grāmatas var novietot tā, lai būtu redzams vāks – raudzīšanās uz grāmatas muguriņu šajā vecuma posmā nerada īpašu motivāciju pārlikt grāmatu.

Rosie's Walk
Pat Hutchins
(Random House)

Susan Laughs
Jeanne Willis and Tony Ross
(Random House)

Kamēr bērns vēl nezina pietiekoši daudz tekstā izmantotās valodas, grāmatu vēl nevajadzētu ievietot mājas bibliotēkā. Ja bērni nespēj izlasīt mājas bibliotēkā esošas grāmatas tekstus, viņi visticamāk nejutīs motivāciju to darīt. Sākuma posmā ir ļoti svarīgi saglabāt bērnam sajūtu, ka „Es varu”. Ja bērnam ir sajūta, ka viņš kaut ko nevar, tad tā pārvarēšanai ir nepieciešams laiks un iedrošināšana.

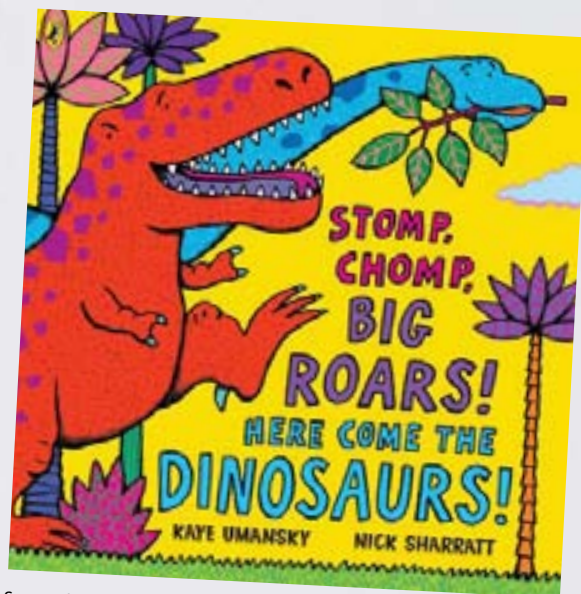
Kopīga lasīšana

Cik lielā mērā vecākiem ir jāpielieto vecāku – bērna savstarpējās saziņas valoda, ir atkarīgs no konkrētā bērna dzimtās un angļu valodas zināšanu līmeņa.

Lasot jaunu grāmatu, pirmajās pāris reizēs vecākiem ieteicams atcerēties sekojošo:

- pārlicināties, ka bērns sēž pietiekoši tuvu, lai redzētu vecāka lūpu kustības izrunājot skaņas, un vērotu, kā acis, seja un ķermeņa valoda pauž aizrautību un emocijas, kas palīdz izprast lasīto
- lasīt bērnam piemērotā tempā, ļaujot apskatīties ilustrācijas, cik vien ilgi tas nepieciešams. Lai veicinātu un atvieglotu izpratni, mazuļi ir pieraduši uztvert vizuālo informāciju, lai labāk izprastu. Bieži vien, paskatoties uz vecākiem, viņi liek saprast, ka ir beiguši pētīt attēlu

- lasot dramatizēt jeb atveidot stāstu un, ja iespējams, izmantot arī žestus, jo teksta fiziska ilustrācija palīdz atcerēties valodu
- lasot grāmatu, izmantot pārveidotas balsis dzīvnieku skaņu atdarināšanai vai darbojošos personu raksturošanai, piemēram, vilku, lauvu, Sarkangalvīti, rūķi, Ziemassvētku vecīti. Bērniem patīk imitēt dažādus raksturus un izmantot tos, pašiem „lasot” skaļi
- ar pirkstu vilkt līdz katram lasītajam vārdam, lai bērnam labāk attīstās acu kustība no kreisās puses uz labo, kā arī, lai viņi apzinātos vārdu rakstisko apveidu
- iedrošināt bērnu iesaistīties, ļaujot pabeigt teikumus vai atdarināt dzīvnieka vai transporta līdzekļa skaņu
- kad grāmata pabeigta, aizvērt to un dažas sekundes paklusēt. Bērns varbūt ir aizklīdis savā iztēles pasaulē, un ir nepieciešams laiks, lai viņš būtu gatavs no tās atgriezties
- pārlietu daudzu jautājumu uzdošana par grāmatu var sabojāt tās burvību. Ģimenes, kuras ar prieku lasa kopā grāmatas, bieži vien piedzīvo, ka bērni ar pārējiem ģimenes locekļiem angļiski lasītās grāmatas apspriež savā dzimtajā valodā, kad viņi ir tam gatavi
- ja, runājot angļiski, bērns reizēm iestarpina kādu vārdu vai frāzi dzimtajā valodā, tas nozīmē, ka viņš vēl nav apguvis to angļu valodā vai arī ir to piemirsis. Nenorādiet, ka bērns ir sajaucis abas valodas, vienkārši atkārtojiet attiecīgo frāzi angļu valodā. Viņš to pamanīs un vairumā gadījumu atcerēsies vārdu vai frāzi angļu valodā, lai to izmantotu citā reizē

Stomp, chomp, big roars! Here come the dinosaurs!
Kaye Umansky and Nick Sharratt

Look Out! It's the Wolf!
Emile Jadoul
(Evans)

Kā bērns saprot?

Mazuļi ir ļoti aizņemti, šifrējot apkārtējo vidi un rodot jēgu dzimtajai valodai, kas bieži vien satur daudz ko jaunu, ja vien runa nav par bērna ierasto ikdienas ritmu. Bērni ļoti labi spēj saprast teiktā jēgu un reaģēt uz to. Atšķirībā no pieaugušajiem, kuri mācās kādu svešvalodu, bērni necenšas izprast katru vārdu. Viņi izvēlas pazīstamos vārdus un pārējo jēgu uztver, balstoties uz konteksta sniegtajām norādēm un runātāja ķermeņa valodu, acīm vai sejas izteiksmi. Kopīgi lasot grāmatas, bērns var nepieciešamo papildus informāciju saņemt no bildēm.

Sākuma posmā labākas sapratnes veicināšanai vecāki var iztulkot atsevišķu vārdu vai frāzi. Tomēr labāk to darīt tikai vienreiz un čukstus, kas norāda, ka tas ir tulkojums, nevis daļa no teksta. Bērni viegli uztver lasīšanas procesā ātri iztulkotu vārdu. Ja viņi apzināsies, ka katrā grāmatas lasīšanas reizē vecāki viņiem tulkos, tad viņi nepūlēsies apgūt angļu valodu.

Kultūras konteksts

Visbiežāk Lielbritānijā izglītību ieguvušie mākslinieki bilžu grāmatās atspoguļo britu sabiedrībai raksturīgo vidi un kultūras ieradumus.

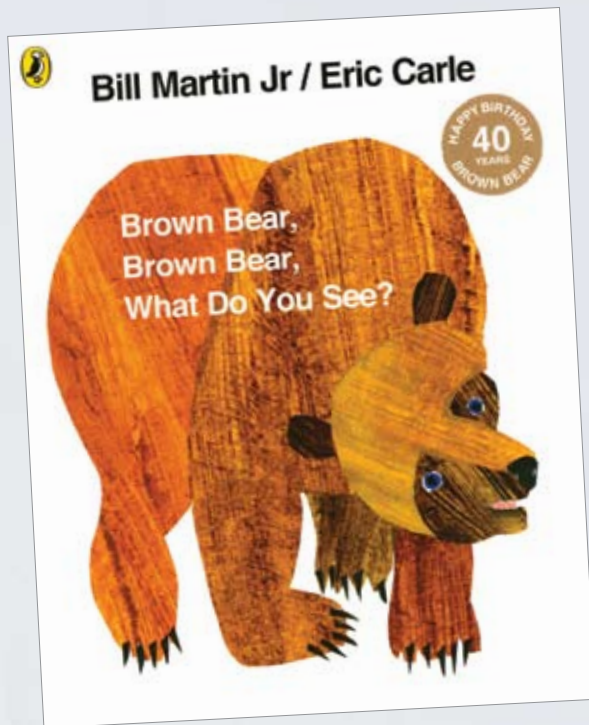
Ja tie ļoti atšķiras no bērna ierastās pasaules, tad vecākiem ir jābūt gataviem sniegt papildus skaidrojumus dzimtajā valodā.

Mācīšanās lasīt

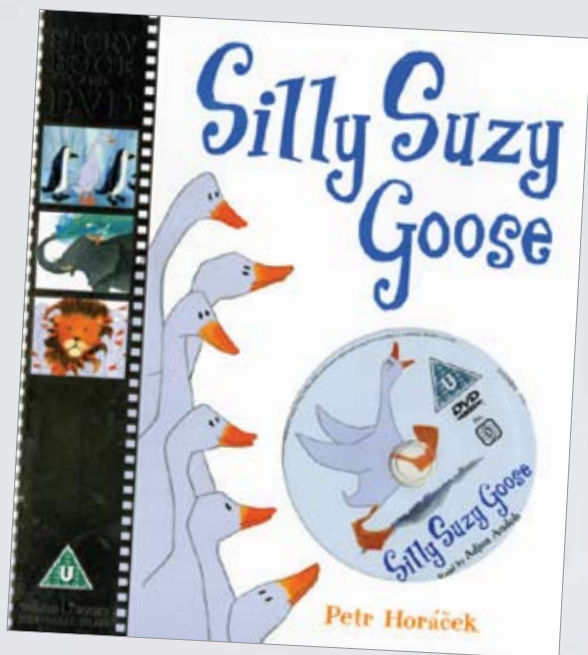
Vecāki varētu uztraukties, ka bērnam, kurš jau māc lasīt dzimtajā valodā, var rasties vēlme atšifrēt arī bilžu grāmatā sastopamos vārdus. Vecāki domā, ka lasīšana var traucēt īpaši veidotai skolas angļu valodas mācību programmas apguvei. Nopietnu lasīt mācīšanu nevajadzētu jaukt ar bilžu grāmatu lasīšanu prieka pēc. Ja bērni paši izrāda interesi, lai viņiem pamāca lasīt, tad vecākiem šis entuziasms ir jāatbalsta un viņiem jāpalīdz.

Iesākumā var iepazīstināt bērnus ar alfabēta mazajiem burtiem un tiem atbilstošajām skaņām, bet ne ar pašu burtu nosaukumiem. Vienkāršāki ir līdzskaņus apzīmējošie burti (piemēram, b, d, m, t). Kad bērns jau ir apguvis dažu burtu skaņas, norādiet uz šiem burtiem vārdu sākumā, izrunā akcentējot sākumburta skaņu (**d**og). Kad bērni jau ir iepazīnušies ar mazo burtu skaņām (līdzskaņiem un vienkāršākajiem patskaņiem), parādiet viņiem lielos burtus, kur blakus ir redzams arī mazais burts, atkārtojot to skaņas. Drīz vien bērni sāk atpazīt vienkāršāko vārdu apveidus, jo viņi jau zina tekstu no galvas, līdz ar to arī zina, kur attiecīgo vārdu meklēt. Palūdziet viņiem atrast to pašu vārdu citviet tekstā un dažādojiet šo spēli.

Brown Bear, Brown Bear, What Do You See?
Bill Martin Jr./Eric Carle
(Puffin)

Silly Suzy Goose
Petr Horáček
(Walker)

Cover illustration © 2006 Petr Horáček From Silly Suzy
Goose by Petr Horáček. Reproduced by permission of
Walker Books Ltd, London SE11 5HJ

Daudzi bērni, kuri jau māc lasīt dzimtajā valodā, drīz vien atklāj, cik atšifrēšana ir vienkārša, un paši turpina atpazīt citus īsus vārdu tekstā. Tomēr vecākiem ir nepieciešams palīdzēt un pastāstīt, kā lasāmi īsi, bet sarežģīti vārdi, piemēram, „the”.

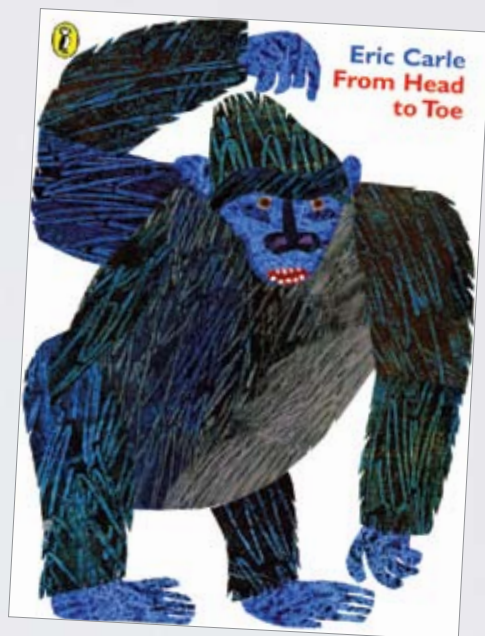
Ja vecāki dzied alfabēta dziesmiņu, tad ir nepieciešams paskaidrot, ka katram burtam ir savs vārdušs, kas atšķiras no burta skaņas. Vairumā alfabēta dziesmiņu tiek izdziedāti burtu nosaukumi.

Dažkārt bērni paši mācās lasīt tekstu, kuru mutiski jau prot, piemēram, īpaši iecienīti ir skaitāmpantiņi. Viņi pielieto virkni dažādu stratēģiju, lai atšifrētu tekstu, kā arī izmanto minēšanu, lai aizpildītu trūkstošo, līdz brīdim, kamēr zina visu tekstu no galvas. Daudzi šīs stratēģijas jau ir izmantojuši no mazotnes, piemēram, „lasot” pazīstamu produktu logotipus. Uzslavējiet viņu centienus lasīt, bet atcerieties, ka tā ir ierobežota lasīšana, kas balstās uz mutiski zināmiem tekstiem.

Tomēr tas, ka bērns spēj izlasīt tekstu, motivē, un tas jau ir ļoti nopietns solis ceļā uz tekošu lasīšanu. Ikvienu reizi, kad mazulis lasa ar prieku un bez piespiešanās agrā bērnībā, noteikti veicina mīlestību uz valodām un grāmatām, jo mazotnē veidojas attieksmes, kuras tiks saglabātas uz visu mūžu.

Tam, kurš daudz lasa, pieder burvju spalva.
(He who reads widely, owns a gifted pen.)

Ķīniešu sakāmvārds

From Head to Toe
Eric Carle
(Puffin)

www.britishcouncil.org/parents

Izdots pēc Britu padomes pasūtījuma, lai sniegtu atbalstu vecākiem.

Sērijā ietilpst sekojošas grāmatas:

1. Kā bērni papildus dzimtajai valodai apgūst angļu valodu
2. Kā runāt ar bērnu angļu valodā
3. Angļu valodas apguve, kopīgi lasot bilžu grāmatas
4. Angļu valodas apguve ar skaitāmpantiņu palīdzību

Autore – Opāla Dana (*Opal Dunn*), publikāciju autore un konsultante izglītības jautājumos, RealBook News dibinātāja no Lielbritānijas.

Learn English Family ir viena no Britu padomes **Global English Products** sadaļām. Lai uzzinātu vairāk par šiem produktiem un pakalpojumiem, kas paredzēti skolotājiem, angļu valodas apguvējiem un vecākiem, lūdz apmeklējiet Britu padomes mājas lapu www.britishcouncil.lv

© *British Council* 2008

Starptautiska Apvienotās Karalistes organizācija kultūras sakaru un izglītības iespēju veicināšanai.

Reģistrēta labdarības organizācija: 209131 (Anglijā un Velsā) SC037733 (Skotijā)

Britu padomes pārstāvniecība Latvijā

Blaumaņa iela 5a-2

Rīga, LV-1011, Latvija

Tālr: 67281730

E-pasts: mail@britishcouncil.lv

www.britishcouncil.lv